

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilöstörahasolain ja tuloverolain 65 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilöstörahasolain ja tuloverolain 65 §:n muuttamisesta (HE 265/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Nico Steiner, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Pertti Nieminen, valtiovarainministeriö
- asiantuntija Hannu Ylänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Atte Rytkönen-Sandberg, Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Valtion työmarkkinalaitos
- Yhteistoiminta-asiamiehen toimisto
- Suomen henkilöstörahasot ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- STTK ry
- Akava ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi henkilöstörahasolakia ja tuloverolakia.

Esityksen mukaan henkilöstörahasoston perustamisen edellytyksiä kevennettäisiin siten, että henkilöstörahasoto voitaisiin perustaa, jos yrityksen tai sen tulosityksikön työsuhteessa olevien henkilöiden määrä olisi säännöllisesti vähintään viisi ja liikevaihto tai sitä vastaava tuotto olisi rahastoa perustettaessa 100 000 euroa. Nykyisin henkilöstömäärää koskeva vaatimus on kymmenen työntekijää ja liikevaihtoa koskeva vaatimus on 200 000 euroa. Lakiin tehtäisiin eräitä muitakin muutoksia, jotta laki olisi paremmin sovellettavissa myös pienissä henkilöstörahasoissa.

Valiokunnan mietintö TyVM 20/2022 vp

Lakiin tehtäisiin henkilöstörahasikäytännössä havaittuja muutoksia, jotka selkeyttävät henkilöstörahasojen hallinnointia. Rahasto-osuuden nostoilmoitus voitaisiin jatkossa tehdä ennen arvonnäärityspäivää. Lakiin luotaisiin mahdollisuus siirtää rahasto-osuus toiseen henkilöstörahasoon työpaikan vaihtuessa. Selvyyden vuoksi tuloverolaissa säädettäisiin siitä, että rahasto-osuuden siirto voisi tapahtua veroseuraamuksitta. Niitä tilanteita varten, joissa jäsen voi itse vaikuttaa rahasto-osuutensa sijoituskohteiden valintaan, rahaston säännöissä voitaisiin määrätä, että jäsenen jäsenosuuspääoman tai hänen jäsenosuuspääomansa osan arvonne muutokset liitetään kunkin jäsenen rahasto-osuuksiin sijoituskohteiden toteutuneiden arvonne muutosten mukaisesti. Jos rahaston jäsen ei pyynnöstä anna henkilöstörahasolle vähäisen rahasto-osuuden maksamiseksi välttämättömiä tietoja, jäsenen saaminen henkilöstörahasolta lakkaisi kahden vuoden kuluttua siitä, kun jäsenen saatava olisi pitänyt maksaa. Henkilöstörahaso voitaisiin jatkossa perustaa myös hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien yhteyteen.

Lisäksi lakiin tehtäisiin eräitä vähäisempiä säädöshuoltoon liittyviä muutoksia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2023.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Henkilöstörahaso on henkilöstön omistama ja hallitsema rahasto, joka hallinnoi yrityksen sille suorittamia tulos- tai voittopalkkioita ja muita henkilöstörahasolain mukaisia varoja. Rahasto liittyy aina yritykseen tai konserniin, jonka palveluksessa henkilöstö on. Henkilöstörahaso voidaan ottaa käyttöön myös valtion virastossa ja kunnassa ja esityksessä ehdotetun mukaisesti jatkossa myös hyvinvointialueilla ja hyvinvointiyhtymissä.

Henkilöstörahasolain 5 §:n mukaan henkilöstörahaso voidaan perustaa vain, jos yrityksen tai sen tulosyksikön työsuhhteessa olevien henkilöiden määrä on säännöllisesti vähintään kymmenen ja liikevaihto ja yrityksen liikevaihto tai sitä vastaava tuotto on rahastoa perustettaessa vähintään tilintarkastuslain 2 luvun 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetyin mukainen. Lainkohdan perusteella yrityksen liikevaihdon tai sitä vastaavan tuoton on siten oltava vähintään 200 000 euroa.

Esityksessä henkilöstörahason perustamisen edellytyksiä ehdotetaan kevennettäväksi siten, että henkilöstörahaso voidaan perustaa, jos yrityksen tai sen tulosyksikön työsuhhteessa olevien henkilöiden määrä on säännöllisesti vähintään viisi ja liikevaihto tai sitä vastaava tuotto rahastoa perustettaessa 100 000 euroa.

Voimassa oleva laki ei mahdollista rahasto-osuuden siirtoa henkilöstörahasojen välillä, vaan työsuhteen päätyttyä rahasto-osuus on aina nostettava rahana. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi 47 §:ää siten, että jatkossa rahasto-osuus voidaan siirtää toiseen henkilöstörahasoon työpaikan vaihtuessa. Selkeyden vuoksi tuloverolakiin ehdotetaan samalla lisättäväksi nimenomainen säännös, jonka mukaan rahasto-osuuden siirto voi tapahtua veroseuraamuksitta. Myös henkilöstörahasojen hallinnointia koskevia säännöksiä ehdotetaan esityksessä selkeytettäväksi.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esityksessä ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina ja tärkeinä ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Valiokunnan mietintö TyVM 20/2022 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 265/2022 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Helsingissä 12.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas
jäsen Kim Berg sd
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Atte Kaleva kok
jäsen Tuomas Kettunen kesk
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen